

Interactief voorlezen met kleuters

FOCUS: Interactief voorlezen in een rijke leesomgeving als evidence-informed methodiek om luisterbegrip en ontluikende geletterdheid bij kleuters te stimuleren.

Minimumdoelen

1. Kleuters begrijpen de kernboodschap en relevante details van een voorgelezen rijke tekst. (functionele taalvaardigheid Nederlands – luisteren)
2. Kleuters breiden hun passieve en actieve woordenschat uit door blootstelling aan taalrijke teksten met een veelzijdig en gevarieerd taalgebruik. (woordenschatonderwijs)
3. Kleuters tonen interesse in en plezier met diverse tekstgenres, zoals prentenboeken en versjes. (literatuurbeleving)
4. Via interactief voorlezen kunnen ook niet-talige minimumdoelen op een toegankelijke en betekenisvolle manier bereikt worden.

Leeractiviteiten (stappenplan)

Om zo evidence-informed mogelijk te werk te gaan, is het belangrijk om interactief voorlezen op te delen in drie fases: een fase vóór, tijdens en na het voorlezen. Het is belangrijk om voor elke fase voldoende tijd te nemen.

FASE 1: VOOR HET LEZEN

Selectie van rijke teksten/prentenboeken

- Kies voor authentieke (prenten) boeken die uitnodigen tot beleven en betekenis geven.
- Gebruik rijketeksten.org voor extra inspiratie.

Inrichting van de leesomgeving

- Richt warme, gezellige plekken in die uitnodigen tot lezen, zowel in de klas als op de speelplaats.
- Maak het aanbod toegankelijk door boeken met de cover naar voren te presenteren.

Voorkennis activeren

- Maak de kleuters nieuwsgierig naar meer en activeer hun voorkennis door voorwerpen uit het boek te tonen of de kافت te bespreken.
- Maak een visueel woordenweb met 3 tot 5 focusbegrippen uit het boek.

FASE 2: TIJDENS HET INTERACTIEF VOORLEZEN

Lees niet enkel voor, maar ga in dialoog

- Stel open vragen die kleuters stimuleren om verbanden te leggen tussen het verhaal en hun eigen wereld en die hun verbeelding prikkelen, bijvoorbeeld: *Wat zou er nu gebeuren? Hoe zou het visje zich nu voelen?*
- Herlees waar nodig samen zinnen of stukjes tekst.
- Geef samen betekenis aan woorden.

FASE 3: NA HET LEZEN

Betekenisvolle verwerking en kennis verankeren

Laat kleuters de tekst verwerken door middel van spel of creatieve opdrachten die aansluiten bij de thema's in de klas. Voorbeelden: een muzische activiteit, kleuters het verhaal laten naspelen in de poppenhoek of een andere context koppelen zoals een uitstap naar het bos.

Didactische bouwstenen

Betekenisvol

- Lezen krijgt meer betekenis wanneer de boeken nauw aansluiten bij de actuele thema's en leervragen in de klas (bijvoorbeeld het thema van de Jeugdboekenmaand of het thema waarrond gewerkt wordt die maand).
- Er wordt gewerkt met authentieke, gelaagde teksten van vakkundige schrijvers die kleuters helpen om zichzelf en de wereld beter te begrijpen.
- Boeken worden ingezet om antwoorden te vinden op vragen van kleuters, waardoor lezen een duidelijk doel krijgt.

Interactie

- Interactie is de kern van het voorleesmoment; het is geen eenrichtingsverkeer, maar een gesprek over de tekst waarbij de leraar open vragen stelt en de inbreng van kleuters uitbreidt.
- Door favoriete boeken van de juf of van klasgenootjes in de kijker te zetten, ontstaat er spontane interactie tussen kleuters over verhalen en illustraties.
- De leraar fungeert als lees-rolmodel door hardop te verwoorden wat een tekst of beeld bij hem/haar oproept, wat kleuters uitnodigt om zelf ook te reageren.

Ondersteuning en uitdaging

- In een motiverende leesomgeving voor kleuters gaan deze twee hand in hand: de leraar biedt de ondersteuning (de ladder) die nodig is om de uitdaging (het hoge niveau van de rijke tekst) te kunnen bereiken. Dit voorkomt dat kleuters afhaken omdat het te moeilijk is, of zich gaan vervelen omdat het te simpel is.

Transfer

- De informatie en woordenschat uit een prentenboek worden getransfereerd naar spel in de hoeken, een zangmoment of een experiment in de ontdekdoos.
- Kleuters 'schrijven' of tekenen over de gelezen verhalen, waardoor de link tussen verschillende taaldomeinen gelegd wordt.

Motivatie

- Motivatie wordt versterkt door kleuters te betrekken bij het selecteren van boeken wat hun autonomie vergroot.
- Het inrichten van gezellige, toegankelijke leesplekken (in de klas of op de speelplaats) verlaagt de drempel en nodigt uit tot vrijblijvend ontdekken.
- Door interactief voorlezen op maat aan te bieden, ervaren alle kleuters dat ze een verhaal kunnen begrijpen, wat essentieel is voor hun competentiegevoel en daarmee ook voor hun motivatie.

Bronnen en nuttige links

- * Hebbrecht, J. & Vansteelandt, I. (2023). Van leerlingen lezers maken: Handboek voor krachtig leesonderwijs.
- * [Leerpunt.be/leerbuffet](https://leerpunt.be/leerbuffet): herbekijk de volledige webinars over effectief leesonderwijs.
- * iedereenleestacademie.be: trajecten over interactief voorlezen en boekgesprekken.
- * rijketeksten.org: inspiratiemateriaal voor rijke teksten en rijke (voor)leesboeken.
- * onderwijsdoelen.be: de nieuwe minimumdoelen vanaf 2026.